

Approximations/Contradictions www.diacenter.org/torfs (tijd) - Voor 'Approximations/Contradictions' gebruikt Ana Torfs 21 liederen uit Hanns Eislers 'Hollywood Songbook' die ze laat interpreteren door evenveel acteurs. Het eerste deel van de titel slaat op de verschillende interpretaties die in de beste Eisleriaanse traditie veeleer persoonlijke benaderingen zijn dan letterlijke vertolkingen. Het tweede deel ...

Approximations/Contradictions

www.diacenter.org/torfs

(tijd) - Voor 'Approximations/Contradictions' gebruikt Ana Torfs 21 liederen uit Hanns Eislers 'Hollywood Songbook' die ze laat interpreteren door evenveel acteurs. Het eerste deel van de titel slaat op de verschillende interpretaties die in de beste Eisleriaanse traditie veeleer persoonlijke benaderingen zijn dan letterlijke vertolkingen. Het tweede deel van de titel slaat op het werk van Eisler zelf, dat tegelijkertijd donker en toch geestig is.

Eisler schreef deze liederen tijdens zijn Amerikaans verblijf in de jaren veertig en noemde ze ook wel eens zijn oorlogsdagboek. Ze vertellen over de oorlog, over het exil en over Hollywood. De 21 liederen die Torfs selecteerde, werden alle geschreven door Bertold Brecht. Door de teksten van Hölderlin, Rimbaud of Goethe voor de andere liederen achterwege te laten, kiest Ana Torfs uitdrukkelijk voor het politieke werk. Een keuze die mee ingegeven werd door het moment van de opdracht: voorjaar 2003, in volle Irakcrisis.

Keuzes

Net als voor de meeste andere kunstenaars in de Dia-reeks is het voor Ana Torfs de eerste keer dat ze voor en met het internet werkt. Enerzijds is deze opdracht dus niet zo vreemd, vooral als we weten dat de Brusselse kunstenaar voordien even bewuste als diverse keuzes maakte voor de media die het best bij haar onderwerp pasten. Ana Torfs werkte met video, met foto's, in boekvorm, met gedrukte teksten, met dia's of installaties die ze toonde op televisie, in filmzalen of musea.

Anderzijds heeft die keuze wel iets vreemds, aangezien het werk van deze kunstenaar voor een groot deel steunt op een strenge controle en beheersing van die verschillende media. Die controle gaat dikwijls verloren op het internet, waar het resultaat in de eerste plaats afhangt van de keuzes van de gebruiker, maar ook van de computer, de luidsprekers, het scherm, de aansluiting en zelfs de plaats of het moment waarop men het bekijkt.

Die waaier aan mogelijkheden zorgt normaal gezien voor een engagement, een betrokkenheid bij de gebruiker. Die wordt dikwijls gestimuleerd door de herkenning. Internetkunstenaars werken graag in of met omgevingen die lijken op de gebruikelijke desktop (kijk naar net.artpioniers Jodi). Ze werken met gebruiken en gewoontes van het web (kijk naar het gebruik van frames en van het net geplukte beelden bij Olia Lialina - de enige 'echte' internetkunstenaar in de Dia-collectie). Of ze kopiëren en plakken en verwachten hetzelfde van de internetgebruikers. Niets van dat bij Torfs, die het medium gebruikt op een zeer efficiënte, maar ook eigenzinnige manier. Precies zoals we het van haar gewoon zijn.

Intieme cinema

Trouw aan haar artistieke verleden gebruikt Ana Torfs het internet heel cinematografisch. Ze besteedt veel aandacht aan casting, cameravoering, beeldkwaliteit en geluid en werkt - uitzonderlijk voor het web - met een heuse filmploeg. Die filmische kwaliteit verwijst, net als in vroeger werk, veelvuldig naar de filmgeschiedenis. Naar Robert Bresson bijvoorbeeld, die in zijn films bewust met 'modellen' werkte en niet met professionele acteurs - net zo zijn de meeste zangers in dit werk geen professionelen.

Die cinematografische benadering zal bij menig internetgebruiker voor een zekere vervreemding zorgen. Toegegeven, er is de intimiteit die de vele gebruikers hebben met hun persoonlijke computer en misschien minder met hun televisie, favoriete bioscoop of museum. En toegegeven, de gebruiker moet zich een weg klikken door het werk dat bestaat uit korte (en daardoor toegankelijke) filmpjes. Er is zelfs - zeer gepast op het internet - een voyeuristisch element omdat Torfs niet enkel het eindresultaat laat zien, maar wel steeds drie versies: een voorbereiding, een repetitie en een opvoering.

Toch blijf ik op mijn honger zitten en gaapt er, net als bij Torfs' recente galeriewerk, een grote leegte tussen mij en de beelden. De aandacht voor de vorm en de beheerste afwerking dwingen ongetwijfeld respect af. Het niet gebruiken van de voor de hand liggende internetstrategieën zorgt voor een doorgedreven soberheid. Dat siert de kunstenaar.

Maar het tijdloze van Eisler en Brecht heeft niet dezelfde impact als de tijdsgebonden, want actuele verhalen over exil en exces (in Irak en elders in de wereld) waarmee het net ons dagelijks overspoelt. Dat tijdloze op het web oogt vreemd en creëert een moeilijk te overbruggen afstand.

Pieter VAN BOGAERT

www.diacenter.org/torfs

Marc Ruyters